

БІОМЕТРИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПЛОДІВ ОЖИНИ

ШУБЕНКО Л.А., канд. с.-г. наук, доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

Shubenko.l@ukr.net

Ожина представляє інтерес з кількох причин: вона рано входить у плодоношення, дає врожай вже на другий рік після посадки; у період повного плодоношення вступає на четвертий рік і у віці 6-7 років урожайність її становить 18-20 т/га; цвіте пізно, коли небезпека пізніх заморозків минула; представляє цінність як лікарська рослина [1].

У ранніх сортів ожини дозрівання та збирання врожаю починається в першій декаді червня з тривалістю від 20 до 25 днів, а у пізніх сортів – у середині серпня протягом 50-60 днів. У Київській області період цвітіння ожини коливається від 16 до 23 днів, дозрівання ягід відбувається протягом 55-62 днів. Товарна якість ягід ожини визначається характерними показниками та якістю м'якоті (консистенція, соковитість, смак, аромат), хімічним складом та енергетичною цінністю [3].

Ожина містить повний набір поживних та фармакологічних речовин, у тому числі сахарозу, глюкозу, фруктозу (до 5%), лимонну, винну, яблучну, саліцилову та інші органічні кислоти, вітаміни В, С, Е, К, Р, РР, провітамін А, мінеральні речовини (солі калію, міді та марганцю), фенольні та ароматичні речовини, пектинові речовини, білки та різні макро- та мікроелементи [1-4].

Сортовивчення ожини проходило протягом 2022-2024 рр. на дослідному полі НВЦ БНАУ відповідно до наукової тематики кафедри генетики, селекції і насінництва сільськогосподарських культур: «Вивчення адаптивних властивостей ягідних культур з метою створення генетичних колекцій».

Об'єктами досліджень були інтродуковані сорти ожини – Арапахо, Блек сатін, Рубен, Смутстем, Торнфрі, Тріпл краун, Коламбія, Натчез. Схема розміщення рослин 3,0 x 1,5 м.

Культура ожини цікавить завдяки високому потенціалу використання ягід як у свіжому вигляді, так і для переробки в харчовій промисловості. Якість

та кількість врожаю залежить від кліматичних умов. Для розвитку цієї культури 2024 рік був несприятливим через виняткову посуху, що встановилася у фазі наливу і досягання ягід. Протягом періоду вегетації спостерігалася найменша кількість атмосферних опадів (103 мм) порівняно з багаторічною середньою (450 мм). За встановлених жорстких погодних умов для вирощування ягідних культур практично було неможливе отримання високоякісних урожаїв без зрошення. За період 2023-2024 років найменша середня маса плодів ожини 2,84 г спостерігалася у сорту Торнфрі (мінімальна вага 2,0 г), найбільша 8,02 г – у сорту Тріпл краун (максимальна вага – 11,9 г). Біометричні дані плодів ожини представлені в таблиці.

Таблиця – Біометричні показники плодів ожини

Сорт	Середня маса плоду, г	Мінімальна маса плоду, г	Максимальна маса плоду, г	Одномірність плодів, %	Довжина плоду, см	Діаметр плоду, см	Індекс форми
Арапахо	4,56	3,5	7,3	62	3,1	2,2	1,40
Блек сатін	4,10	5,82	10,62	38	2,5	1,8	1,38
Рубен	3,75	2,1	7,8	48	1,0	1,1	1,10
Смутстем	3,83	2,11	5,0	76	2,0	2,0	1,00
Торнфрі (к)	2,84	2,00	3,79	74	2,4	2,0	1,20
Тріпл краун	8,02	4,20	11,9	67	3,3	2,7	1,22
Коламбія	7,12	5,0	8,7	81	2,7	1,2	2,25
Натчез	7,54	4,51	11,53	65	3,2	2,2	1,45

Якісні показники визначаються зовнішнім виглядом та смаковими властивостями продукції. За показником одномірності плодів найбільш вирівняним був сорт Коламбія – 81%, найменш привабливим товарним виглядом стосовно варіативності розміру ягід вирізнявся сорт Блек сатін – 38% одномірності.

В результаті проведених досліджень встановлено, що кліматичні умови Київської області за період 2023-2024 рр., з високими температурами повітря та

недостатньою кількістю атмосферних опадів, не дозволяють отримати високі врожаї ожини без зрошення.

Список літератури

1. Sitarek M., Wójcik-Seliga J. Valuable blackberry cultivars tested in Rubus collection at the Research Institute of Horticulture in Skierniewice, Poland. III International Symposium on Horticulture in Europe: Programme and Book of Abstracts: T3-P24. Poster (17–21 Oct., 2016, Chania, Greece).

2. Шубенко Л.А., Шох С.С. Куманська Ю.О. Оцінка сортів ожини придатних для вирощування в умовах правобережного Лісостепу України стаття Збірник наукових праць БНАУ «Агробіологія». 2020. 1 випуск. С. 206. doi: 10.33245/2310-9270-2020-157-1-201-206

3. Sava P., Caterenciuc C. Blackberry plants development on soil and climatic conditions of the Republic of Moldova. The 2 nd International Work shop on the Environment & Agriculture in Arid and Semiarid Regions. Constanța, România, 2012, P. 12.